

## VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 21/2002 vp

### Hallituksen esitys laiksi valmisteverotuslain 18 §:n muuttamisesta

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Eduskunta on 20 päivänä syyskuuta 2002 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi valmisteverotuslain 18 §:n muuttamisesta (HE 129/2002 vp).

##### *Jaostovalmistelu*

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

##### *Asiantuntijat*

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Lasse Arvela ja hallitusneuvos Irmeli Virtaranta, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Juha Koponen, ympäristöministeriö
- asiamies Juhani Hopsu, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto
- toimitusjohtaja Risto Saarinen, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto
- toimitusjohtaja Osmo Laine, Päivittäistavara-kauppa ry.

Valtiovarainministeriö on antanut kirjallisen lausunnon.

#### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan valmisteverotuslakia muutettavaksi siten, että Euroopan unionin toisesta jäsenvaltiosta saapuva matkustaja saa tuoda omaan käyttöönsä Suomessa uudelleen verotta maksamatta toisessa jäsenvaltiossa verolli- seen hintaan hankittua olutta enintään 64 litraa.

Muutoksella pannaan täytäntöön yhteisön lainsäädännössä Suomelle asetettu velvoite.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2003 alusta.

#### VALIOKUNNAN KANNANOTOT

##### *Perustelut*

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan oluen verottoman matkustajakiintiön nostamista 64 litraan vuoden 2003 alusta. Muutos koskee vain

toisesta jäsenvaltiosta saapuvaa matkustajaa, joka tuo juomat omaan käyttöönsä. Muutoksella pannaan täytäntöön yhteisön lainsäädännössä Suomelle asetettu velvoite. Muiden alkoholijuomien tuontirajoituksia ei esitetä muutettavaksi. Muutoksia ei esitetä myöskään alkoholijuomien valmisteveroihin.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on korostettu tarvetta alentaa alkoholin verotusta jo ennen kuin Suomelle myönnetyt alkoholijuomien tuontirajoitukset poistuvat kokonaan vuonna 2004. Tältä osin on viitattu myös hallituksen omiin linjauksiin, joissa on pidetty tarkoituksenmukaisena sitä, että alkoholijuomaveroa alennetaan samanaikaisesti kuin tuontikiintiöitä joudutaan väljentämään. Asiantuntijalausunnoissa on ennakoitu Suomen ja sen naapurimaiden alkoholiverotasojen eron lisäävän tuontia Suomeen entisestään. Tällä on puolestaan heijastusvaikutuksia mm. suomalaisten yritysten kilpailuedellytyksiin ja alan työllisyyteen.

Hallituksen esitys koskee vain tuontia toisesta jäsenvaltiosta Suomeen. Sillä ei ole siten välittömiä vaikutuksia esimerkiksi siihen kauppaan, joka liittyy Viroon tai Venäjään. Itse asiassa esityksen mukainen tuontirajoituksen lievennys on osa siitä velvoitteesta, joka asetettiin Suomelle korvaukseksi siitä, että Suomi sai rajoittaa verottoman oluen tuontia muista maista kuin jäsenvaltioista saapuvien matkustajien osalta. Tämä ns. olutralli liittyi nimenomaan Viron ja Venäjän matkailuun.

Matkustajatuonti- ja tax free -oluen osuus on valiokunnan saaman selvityksen mukaan noin 15 prosenttia oluen kotimaisesta verollisesta kokonaiskulutuksesta. Toisista jäsenvaltioista tuotavan oluen osuus puolestaan oli esimerkiksi vuonna 2001 noin 18 prosenttia kaikesta oluen matkustajatuonnista. EU-tuonnin osuus oluen kokonaiskulutuksesta on siten yleisesti ottaen vähäinen. Esityksessä ei ole arvioitu, miten muutos vaikuttaa tuontikäyttäytymiseen. Tähänastinen alhainen osuus on selittynyt lähinnä sillä, että pääosa matkoista toisiin jäsenmaihiin tehdään lentoteitse. Tilanne saattaa kuitenkin valiokunnan arvion mukaan muuttua jatkossa ainakin jossain määrin mm. käytettyjen autojen veron-

kevennysten myötä, jos autonhakumatkat Saksaan ja muualle Keski-Eurooppaan yleistyvät.

Oluen valmisteveron pysyttämistä nykytasolla on perusteltu hallituksen esityksessä valtiontaloudellisilla syillä. Alkoholiverojen tuotoksi arvioidaan ensi vuonna 1 355 miljoonaa euroa. Olutveron osuus tästä on lähes puolet. Pienikin oluen veronalennus alentaisi siten kokonaistuottoja merkittävästi. Valtiontaloudellisten syiden vuoksi myöskään muiden alkoholijuomien kuin oluiden matkustajatuontikiintiöitä ei ehdoteta nostettavaksi. Esityksen perusteluiden mukaan kaikkien alkoholijuomaryhmien matkustajatuontikiintiöiden huomattava korotus olisi saatanut vaatia alkoholin valmisteverojen alentamista. Siihen ei katsottu olevan kuitenkaan mahdollisuuksia valtion vuoden 2003 talousarvion tasapaino huomioon ottaen.

Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt huomiota useissa aiemmissa kannanotoissaan edellä esitettyihin alkoholiverotason eroista johtuviin seuraamuksiin. Se on katsonut lisäksi, että veronalennuksilla voidaan ehkäistä myös harmaan myynnin ja rikollisuuden kasvua. Käsiteltävänä oleva esitys liittyy kuitenkin yksinomaan valmisteverotuslakiin. Siinä ei ole esitetty muutoksia alkoholiveroihin, joista säädetään omassa erillisessä laissaan. Tähän nähden valiokunta viittaa aiempiin kannanottoihinsa VaVM 15/1997 vp, VaVM 19/2000 vp sekä VaVL 7/2000 vp, joissa on korostettu asteittaisen sopeutumisen mallia niin alkoholin tuontikiintiöiden purkamisessa kuin verotasojen muutoksissa. Valiokunnan mielestä hallituksen tulee seurata tilannetta vuoden 2003 vaihteen jälkeen ja reagoida veronalennuksilla jo ennen vuotta 2004, jos suomalaisten ostotottumuksissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Valiokunta pitää EU:ssa vireillä olevia harmonisointipyrkimyksiä ja minimiverotason korotushankkeita erittäin tärkeinä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan komissio olisi ollut halukas esittämään myös viinille positiivista veroa samalla, kun alkoholin minimiverotasoja olisi korotettu. Asiassa ei ole päästy kuitenkaan yksimielisyyteen, eikä esitystä ole odotettavissa tällä haavalla. Valiokunta pitää kuitenkin erittäin

tärkeänä sitä, että Suomi tukee kaikkia niitä pyrkimyksiä, joilla näissä kysymyksissä voidaan päästä eteenpäin. EU:n minimiverotason korotus helpottaisi Suomen sopeutumista EU:n alkoholiverotukseen. Se olisi myös omiaan helpottamaan kasvavaan alkoholin kulutukseen liittyviä sosiaali- ja terveystaloudellisia haittoja. Valiokunta uudistaa aiemman kannanottonsa, jonka mukaan Suomen tavoitteena tulee olla se, että alkoholiverotuksen kehittämisessä EU:n päätöksen-

teossa minimiverotuksen pohjalta otettaisiin huomioon alkoholinkulutuksen aiheuttamat sosiaali- ja terveystaloudelliset haitat.

**Päätösehdotus**

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.*

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Maria Kaisa Aula /kesk  
jäs. Olavi Ala-Nissilä /kesk  
Pirjo-Riitta Antvuori /kok  
Matti Huutola /vas  
Seppo Kääriäinen /kesk  
Reijo Laitinen /sd  
Markku Laukkanen /kesk  
Hanna Markkula-Kivisilta /kok  
Tuija Nurmi /kok  
Mauri Pekkarinen /kesk  
Virpa Puisto /sd

Ola Rosendahl /r  
Matti Saarinen /sd  
Anni Sinnemäki /vihr  
Sakari Smeds /kd  
Irja Tulonen /kok  
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd  
Kari Uotila /vas  
Jukka Vihriälä /kesk  
vjäs. Ulla Juurola /sd  
Kari Kantalainen /kok.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.